

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Β' ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΟΙ ΣΕΡΡΕΣ

ΚΑΙ Η
ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΟΥΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗ
ΜΕΧΡΙ ΤΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

Β' ΤΟΜΟΣ

ΣΕΡΡΕΣ 2013

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Ο ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΝΑΣΙΟΥΤΖΙΚ ΚΑΙ Ο ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Η. ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ

Η ομιλία αυτή δεν θα είχε κανένα απολύτως λόγο να γίνει, αν ο ίδιος ο πατέρας μου δεν ερχόταν να ζηήσει ως μηχανικός και οικογενειάρχης στην πόλη των Σερρών από το έτος 1933 μέχρι και το 1945.

Η τακτοποίηση σχεδίων, φωτογραφιών, προσωπικών αφηγήσεων των γονέων μου, που είχαν γίνει σε προγενέστερο χρόνο και έπρεπε να καταχωρηθούν έστω ως θραύσματα αναμνήσεων -αφού εκείνοι δεν ζούσαν πια- είχαν ως αφορμή την ενασχόλησή μου, με την εξέταση της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου «Υφιστάμενος Υδροηλεκτρικός Σταθμός Αγίου Ιωάννη Σερρών», τον οποίο είχε συντάξει η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού στην Αθήνα από το 2003.

Πρόθεση της μελέτης ήταν και είναι η μετατροπή του χώρου του Υδροηλεκτρικού Σταθμού σε μουσείο, ένας χώρος ο οποίος συνεχίζει να είναι σε λειτουργία από το 1928. Ως απασχολούμενος με τη μελέτη που μας είχε αποσταλεί από το Υπουργείο Πολιτισμού έσπευσα το ταχύτερο να γνωρίσω ένα χώρο εκδρομής των παλαιών και νέων Σερραίων δίπλα στο εκπληκτικό βυζαντινό μοναστήρι του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, του οποίου η εκτεταμένη γύρω περιοχή προστατεύεται, ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, από το πρόγραμμα NATURA.

Είχε προηγηθεί έγγραφο της Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων προς τη ΔΕΗ Σερρών, για την ύπαρξη ενδιαφέροντος, για το συγκεκριμένο έργο, και ζητούσαμε σχέδια, πληροφορίες, ξενάγηση στο χώρο. Ο υπεύθυνος μηχανικός της ΔΕΗ για τον Υδροηλεκτρικό Σταθμό μου έδειξε δύο σχέδια (σχ. 1 και 2) στα οποία δεν υπάρχει όνομα συντάξαντος μηχανικού αλλά έχουν

Σχ. 1. Σχέδιο του Μηχανικού Γεωργίου Παπάζογλου όπως βρίσκεται στο αρχείο της ΔΕΗ Σερρών.

Σχ. 2. Σχέδια αμμοσυλλέκτη, φράγματος εκτροπής και ΥΗΣ του Μηχ. Γ. Παπάζογλου όπως βρίσκονται σε ΜΠΕ της ΔΕΗ Αθηνών.

σχεδιαστικά στοιχεία όμοια με εκείνα των σχεδίων του μηχανικού Γεωργίου Η. Παπάζογλου.

Μετά την παρέμβαση των σχεδίων είχε έρθει ο συνταξιούχος της ΔΕΗ κος Τζούρης, ο οποίος λίαν ευγενώς διέθεσε εαυτόν, αυτοκίνητο και χρόνο ικαίω για την ξενάγησή μου. Εκτός των άλλων, αυτό για μένα σήμαινε συναισθηματική επιστροφή στο χρόνο και στον τόπο που έζησε ο πατέρας μου αρκετά χρόνια προτού εγώ γεννηθώ.

Την ίδια μέρα πήγαμε στον Υδροηλεκτρικό Σταθμό. Ξεκλειδώσαμε την πόρτα της μάντρας (εικ. 1) και μπήκαμε στον περιφραγμένο χώρο. Οι εντυπώσεις που καταλαμβάνουν τον επισκέπτη είναι ομορφιά και δέος μπροστά σ' αυτήν την άγρια εναρμόνιση φυσικού τοπίου, κτισμάτων και υπαιθρίων διαμορφώσεων.

Εικ. 1. Είσοδος ΥΗΣ

Εικ. 2. Βίλα Νάσιοντζικ

Εικ. 3. Είσοδος βίλας από την κάτω πλευρά.

Το πρώτο κτίσμα, αμέσως μόλις κατεβούμε τη σκάλα είναι η βίλα Νάσιοντζικ (εικ. 2). Πετρόχτιστη, τριώροφη από τη δυτική πλευρά, με ξύλινη τετράριχτη στέγη, που καλύπτεται από κεραμίδια γαλλικού τύπου. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στέγαστρα των εισόδων, δυτικό και ανατολικό, στο κέντρο των δύο όψεων που έχουν κατασκευαστεί από ανεπίχριστο εμφανές οπλισμένο σκυρόδεμα (εικ. 3). Η εσωτερική διαρρύθμιση του χώρου είναι απλή ακολουθώντας τη γνωστή μας από νεοκλασικά κτίρια, τριμερή διάταξη, με την κεντρική σάλα-διάδρομο και τα πλευρικά δωμάτια. Ανοίξαμε το δεύτερο όροφο, είδαμε το τζάκι (εικ. 4) με τα εμφανή πλήρη «μπιζουτέ» τούβλα «Φιλίππου» βαμμένα -από τότε- με κόκκινη γυαλιστερή λαδομπογιά, τις εντοιχισμένες ντουλάπες, τα τρίφυλλα παράθυρα με φεγγίτη και τα παντζούρια γερμανικού τύπου βαμμένα σε σκούρο πράσινο χρώμα.

Η κουζίνα (εικ. 5) ευρύχωρη, φωτεινή, με το μεγάλο χαρακτηριστικό καπνοσυλλέκτη. Δεν εξερευνήσαμε τον πρώτο όροφο, καθ' όσον ήταν πα-

Εικ. 4. Το τζάκι.

Εικ. 5. Η κουζίνα.

Εικ. 6. Η είσοδος της βίλας στο ισόγειο.

νομοτύπος με τον επάνω και προχωρήσαμε στο ισόγειο (εικ. 6). Από την κάτω πλευρά μόλις ανοίγεις βρίσκεσαι σ' έναν κεντρικό χώρο -μικρού βάθους- με δύο δωματιάκια αποθηκευτικού χαρακτήρα.

Αφήνοντας πίσω μας τη βίλα προχωρήσαμε σε δύο μικρά κτίσματα που προορίζονταν για χώρο κατοικίας προσωπικού (εικ. 7). Σήμερα περιέχουν το ένα: φωτογραφίες και σχέδια του σταθμού και του προσωπικού της Εταιρείας Νάσιουτζικ μετά το 1950. Το άλλο (εικ. 8): ευρύτερα σχέδια και μακέτα του φράγματος Άγρα. Και τα δύο είναι πετρόχτιστα κτίρια με εξωτερικό επίχρυσμα και ξύλινες ορατές από μέσα στέγες. Στη μία περίπτωση η στέγη είναι δόριχτη για το επίμηκες κτίριο, ενώ στο δεύτερο υπάρχει και προσθήκη εμβόλιμης στέγης (για το κτίριο αυτό θα μιλήσουμε και αργότερα). Οι χώροι εσωτερικά ανοίχθηκαν για να γίνουν εκθεσιακοί.

Από ένα λιτό μεταλλικό γεφύρι (εικ. 9), απόλυτα ενταγμένο μέσα στο φυσικό πλαίσιο, κατευθυνθήκαμε στον υποσταθμό ζευξέως, ένα πυργοειδές κτίσμα περίπου ύψους 9 μέτρων, με ξύλινη πόρτα κεντρικά στη μία πλευρά, ανοίγματα με πλέγμα κοντά στην κορυφή και πυραμιδοειδή τετράρι-

Εικ. 7. Κατοικία Προσωπικού (πάνω), Φυλάκιο χωροφυλακής (κάτω).

Εικ. 7. Κατοικία Προσωπικού (πάνω), Φυλάκιο χωροφυλακής (κάτω).

Εικ. 8. Φυλάκιο χωροφυλακής (τώρα εκθεσιακός χώρος).

Εικ. 9. Πύργος Ζευξέως.

χτη ξύλινη στέγη με κεραμίδια γαλλικού τύπου. Στις γωνίες του κτίσματος, όπως και στην βίλας, ενσωματώνονται έγχυτοι τυποποιημένοι από τσιμέντο γωνιόλιθοι, εδώ περισσότερο έξεργοι με «μπιζουτέ» περίγραμμα που τους διακρίνει.

Για το τέλος αφήσαμε το κτίριο του σταθμού, στο οποίο καταλήγουμε κατεβαίνοντας μια τσιμεντένια σκάλα (εικ. 10, 11). Πετρόχτιστο κτίριο καλύπτεται από δίριχτη στέγη και κεντρικά σ' αυτήν μικρότερη εμβόλιμη οροφή από την κάτω πλευρά (εικ. 12). Εδώ βρίσκονται 3 μηχανές η παλιότερη

Εικ. 10. Υπαθριες Διαμορφώσεις.

Εικ. 11. Σκάλα που οδηγεί στον ΥΗΣ

Εικ. 12. Ο ΥΗΣ από ψηλά.

μάρκας VOITH του 1928 (εικ. 13, 14) και δύο νεότερες της ίδιας αυστριακής εταιρείας αλλά χρονολογίας του 1950. Γνωρίζουμε ότι το έτος 1947 ο σταθμός ανατινάχτηκε από τους αντάρτες. Η μία μηχανή καταστράφηκε, η άλλη επισκευάστηκε. Ο Νάσιουτζικ υπέβαλε το 1950 τα χαρτιά του για το σχέδιο Μάρσαλ. Οι νέες μηχανές εγκαταστάθηκαν σε λειτουργία το 1952. Μέσα στην επόμενη δεκαετία ο επιχειρηματίας πούλησε τις εγκαταστάσεις του θερμικού εργοστασίου για παλιοσίδηρα και τον υδροηλεκτρικό σταθμό τον αγόρασε η ΔΕΗ.

Εικ. 13. Μηχανή VOITH του 1928 (τώρα).

Εικ. 14. Μηχανή VOITH (τότε) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

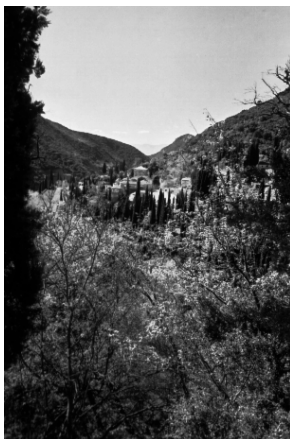
Εικ. 16. Άποψη δεξαμενής φορτίσεως.

Εικ. 17. Μηχανισμός ένδειξης στάθμης ύδατος στη δεξαμενή.

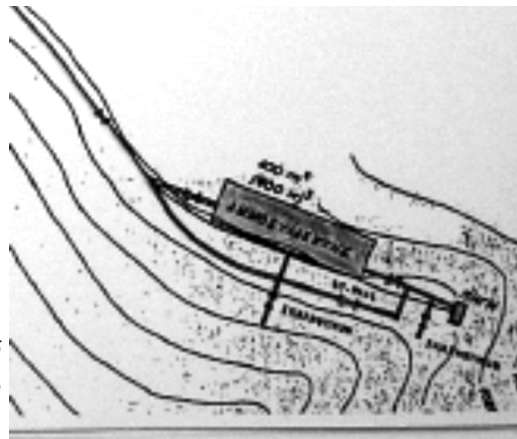

Εικ. 18, 19.
Αγωγοί μεταφοράς.

Εικ. 20. Η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου όπως φαίνεται από τον αμμοσυλλέκτη.

Σχ. 4. Απόσπασμα τοπογραφικού σχεδίου αμμοσυλλέκτη.

Όταν φτάσαμε στον αμμοσυλλέκτη βρεθήκαμε μπροστά σε μια δεξαμενή από σκυρόδεμα διαστάσεων $40 \times 10 = 400$ τ.μ. και χωρητικότητας 1.600 κ.μ., με κατάλληλη κλίση και θυρίδα στο μέσο για τον καθαρισμό του (εικ. 21, 22). Υπάρχει δυνατότητα ο αμμοσυλλέκτης να παρακάμπτεται από τον αγωγό μεταφοράς. Η διάταξη αυτή το λεγόμενο BY PASS επιτρέπει με ένα

Εικ. 21, 22.
Απόψεις του αμμοσυλλέκτη.

σύστημα θυροφραγμάτων -την τροφοδοσία του αμμοσυλλέκτη- γεγονός που βοηθά στον καθαρισμό του (σχ. 4).

Έμενε ακόμα να δούμε το έργο της εκτροπής, που βρίσκεται σε απόσταση 5 χιλιομ. κάτι που φαινόταν ιδιαίτερα κοπιαστικό. Αφήσαμε την επίσκεψη για άλλη φορά.

Ο μηχανικός Γεώργιος Ηλία Παπάζογλου

Ο Γεώργιος Ηλία Παπάζογλου γεννήθηκε το 1897 στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν το τρίτο κατά σειρά από τα πέντε παιδιά της οικογένειας Παπάζογλου (εικ. 23). Παππούς και νονός ήταν ο Γιοβαννάκης Παπάζογλου, μέγας ευεργέτης της γενέτειράς του Κασταμονής στην οποία με δική του δωρεά είχε κτιστεί σχολείο (εικ. 24, 25) για την εκεί ελληνική κοινότητα (Παπαζόγλειος Αστική Σχολή), καθώς και κατοικία επισκόπου.

Εικ. 23. Οικογένεια Ηλία Ι. Παπάζογλου (αρχείο οικογένειας Παπάζογλου).

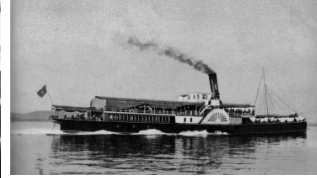
Εικ. 24, 25. Η Παπαζόγλειος Σχολή στην Κασταμονή δωρεά του επιχειρηματία Γιοβανάκη Παπάζογλου προς την ελληνική κοινότητα Κασταμονής (Μ. Κορομηλά, «Οι Έλληνες στη Μαύρη Θάλασσα» 2001, β' έκδοση).

Ο ευεργέτης αυτός ήταν και θεμελιωτής εμπορικού οίκου που ασχολούνταν με την κατεργασία και το εμπόριο ειδικού μαλλιού, του λεγόμενου «τιφτικιού» της μακριάς τρίχας της αίγας Αγκύρας από την οποία κατασκευαζόταν στην Αγγλία το μοχέρ. Στο Μπράτφορντ ήταν μόνιμα εγκατεστημένοι, ως αντιπρόσωποι του οίκου Παπάζογλου στην Αγγλία, δύο θείοι του πατέρα μου. Το σπίτι της οικογένειας στο Καντίκιοϊ της Πόλης ήταν ένα τριώροφο κτίριο με κήπο (εικ. 26).

Ο Γεώργιος, από την παιδική του ακόμη ηλικία, έδειχνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη μηχανική. Θυμάμαι πως μου έλεγε ότι κατέβαινε στο εσωτερικό του βαποριού της γραμμής (εικ. 27) που τους πήγαινε στην ευρωπαϊκή ακτή ή στην Πρίγπηπο που είχαν το εξοχικό τους (εικ. 28), μόνο και μόνο για να δει τις μηχανές να δουλεύουν και να οσφρανθεί τη μυρωδιά του μηχανέλαιου και του γράσου. Ο Θωμάς Έντισσον ήταν το ίνδαλμα του. Ο ίδιος ασχολούνταν με πειράματα Φυσικής και Χημείας στο σπιτάκι του κήπου καθώς το είχε μετατρέψει σε εργαστήριο. Τον αποκαλούσαν «ο μικρός εφευρέτης» (μεταξύ των άλλων επισκεύαζε όλες τις κλειδαριές του

Εικ. 26. Οικία Ηλία Ι. Παπάζογλου στο Καντίκιοϊ της Πόλης (αρχείο Παπάζογλου).

Εικ. 27. Το Αϊδίν της γραμμής των Προγκιπονήσων.

Εικ. 28. Εξοχική ιδιοκτησία της οικογένειας Παπάζογλου στην Προίγκηπο (αρχείο Παπάζογλου).

σπιτιού, είχε φτιάξει μηχανήμα που καθάριζε τα χαρτιά της τράπουλας κι ένα σύστημα από καλούπια που εκμεταλλευόταν ως το τέλος την καύση της μπρικέτας στις θερμάστρες).

Τελείωσε τις γυμνασιακές του σπουδές, όπως και τα άλλα δύο αδέρφια του, οικότροφος στο γαλλικό σχολείο Σαιν Ζοζέφ. Υπέβαλλε τα χαρτιά του στο πανεπιστήμιο της Λιέγης, στο γαλλόφωνο τμήμα του Βελγίου, ονομαστό τότε σαν ένα από τα καλύτερα της Ευρώπης στον τομέα των Θετικών Επιστημών. Ενεγράφη στην Πολυτεχνική σχολή στο Τμήμα Μηχανολόγων Ηλεκτρολόγων (εικ. 29). Έγινε δεκτός και έφυγε από την Κωνσταντινούπολη για το Βέλγιο. Οι σπουδές του κράτησαν από το 1919 μέχρι το 1924 (εικ. 30). Στο διάστημα αυτό ήρθε για σπουδές στην ίδια πόλη ο μικρότερος αδελφός του Νικόλαος.

Εικ. 29. Αποφοίτηση του Γεωργίου Η. Παπάζογλου από το Πολυτεχνείο της Λιέγης (1924).

Εικ. 30. Δίπλωμα σπουδών του ηλεκτρολόγου-μηχανολόγου μηχανικού Γεωργίου Η. Παπάζογλου.

Μετά το 1924 παρέμεινε εργαζόμενος άλλα τρία χρόνια στη Λιέγη.

Στη Θεσσαλονίκη από το 1927 (εικ. 31) κατέχει διάφορες ανώτερες θέσεις: στη Διεύθυνση Ηλεκτρολογικού Τμήματος του Δήμου αναλαμβάνει την ηλεκτρολογική εγκατάσταση και ηλεκτροφωτισμό των πρώτων Διεθνών Εκθέσεων Θεσσαλονίκης του 1931 και 1932. Στην τότε «Ανώνυμη Ελ-

ληνική Τηλεφωνική Εταιρεία» αναλαμβάνει για ένα χρόνο τη Δ/ση εγκατάστασης δικτύου (από το 1932 μέχρι το 1933).

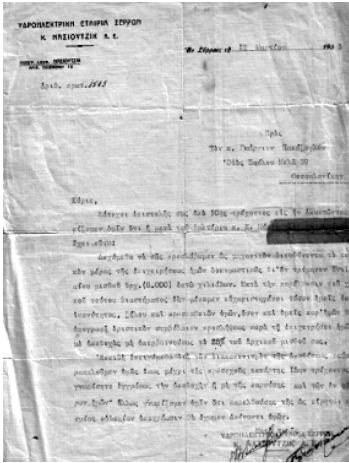

Εικ. 31. Ο Γεώργιος Η. Παπάζογλου στη Θεσσαλονίκη (1930) (αρχείο Παπάζογλου).

Εικ. 32. Χαρί Τρανό, σύζυγος του Γεωργίου Παπάζογλου (αρχείο Παπάζογλου).

Στο ενδιάμεσο διάστημα παντρεύτηκε τη Χαρί Τρανό (εικ. 32) και το 1933 μετά από έγγραφη πρόσκληση της Εταιρείας Νάσιουτζικ (εικ. 33) εγκαθίστανται στις Σέρρες. Κατοικία τους ήταν η οικία Σχοινά (εικ. 34, 35). Τον ίδιο χρόνο ο μηχανικός Ηλία Παπάζογλου αναλαμβάνει τη διεύθυνση των δύο εργοστασίων: του ΥΗΣ Αγίου Ιωάννη Προδρομού Σερρών και του θερμικού εργοστασίου, ενώ συγχρόνως εργάζεται ως ελεύθερος επαγγελματίας.

Εικ. 34. Οικία Σχοινά (1942) (αρχείο Παπάζογλου).

Εικ. 35. Οικία Σχοινά (2006).

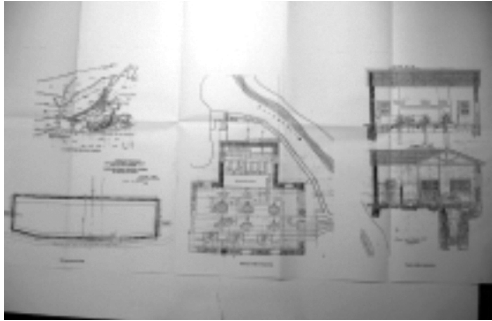
Εικ. 33. Έγγραφη πρόσκληση της Νάσιουτζικ Α.Ε. προς Γεωρ. Η. Παπάζογλου για να αναλάβει τη διεύθυνση των δύο εργοστασίων.

Σχεδιάζει και πραγματοποιεί κατασκευαστικά -το 1936- δύο πολύ σημαντικά υδραυλικά έργα για τον Υδροηλεκτρικό Σταθμό: τον αμμοσυλλέκτη και τη δεξαμενή φορτίσεως.

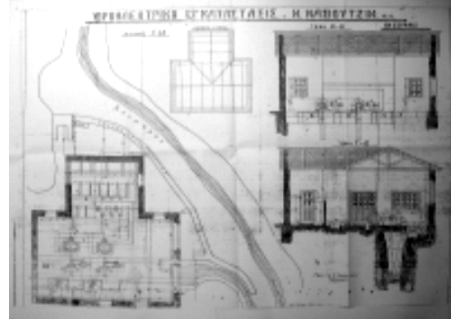
Για τον αμμοσυλλέκτη βρέθηκε στα αρχεία της ΔΕΗ σχέδιο (σχ. 5) με ημερομηνία 1958 -με βεβαιότητα μεταχρονολογημένο- χωρίς όνομα συντάξαντος μηχανικού με την ως θεώρηση λογιζόμενη υπογραφή Κατσιούπη, υπαλλήλου λογιστή του Νάσιουτζικ. Η ημερομηνία αναφέρεται στο χρόνο εξαγοράς της επιχείρησης από τη ΔΕΗ.

Το ίδιο συμβαίνει και με το μεγάλο σχέδιο του κτιρίου του ΥΗΣ (σχ. 6) τίτλος αρτ-ντεκώ, διαστασιολόγηση με αμφίπλευρα βέλη, υπογραφή Κατσι-

ούπη, μεταχρονολόγηση λόγω σχεδίου Μάρσαλ.

Σχ. 5. Σχέδιο από τη Μ.Π.Ε. Αθήνα 2003. Σχέδιο αμμοσυλλέκτη, φράγματος εκτροπής και ΥΗΣ του μηχαν. Γ. Παπάζογλου.

Σχ. 6. Σχέδιο Δ.Ε.Η. Σερρών. Σχέδιο του ΥΗΣ του μηχαν. Γ. Παπάζογλου.

Για το μεγάλο έργο της δεξαμενής δε βρέθηκε σχέδιο. Αντ' αυτού όμως υπάρχουν: μία φωτογραφία (εικ. 36) στο στάδιο της κατασκευής με τα κάρα και τους εργάτες, το θεοδόλιχο και την κεντρική γυναικεία φιγούρα που είναι η μητέρα μου. Άλλη μία φωτογραφία δείχνει το μηχανικό Γεώργιο Παπάζογλου πάνω στο παραπέτο της δεξαμενής. Κρατά στο χέρι βέργα για να διώχνει τα φίδια.

Εικ. 36. Γενική άποψη της δεξαμενής φορτίσεως από το εσωτερικό κατά την κατασκευή της (1936) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

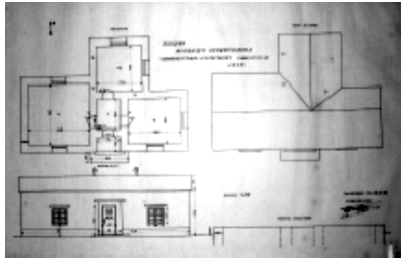

Εικ. 37. Ο μηχανικός Γ. Η. Παπάζογλου στο παραπέτο της δεξαμενής φορτίσεως (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Πέρα από τις φωτογραφίες υπάρχουν και προφορικές μαρτυρίες από δύο τεχνίτες α' γενιάς: ο Βαγγέλης Φώσκολος όπως τη μεταφέρει σήμερα ο Χρήστος Δαμόχτης και ο Αγάπιος Καραγιαννίδης, ότι και τα δύο έργα είναι του μηχανικού Γ. Η. Παπάζογλου.

Άλλο ένα σχέδιο του 1936 (σχ. 7) αφορά το κτίριο του φυλακίου χωροφυλακής. Το ίδιο κτίσμα σε φωτογραφία (εικ. 38, από το αρχείο του μηχανικού Γ. Παπάζογλου). Άλλα σχέδια σχετικά με το σταθμό (σχ. 8 -πολύ ταλαιπωρημένο-φυγόκεντρης αντλίας του 1939).

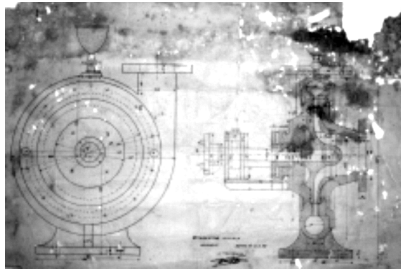
Ένα σχέδιο γερανογέφυρας (σχ. 9 του 1937) από το θερμικό εργοστάσιο και φωτογραφία εσωτερικού (εικ. 39 ο μηχανικός και ο επιχειρηματίας).

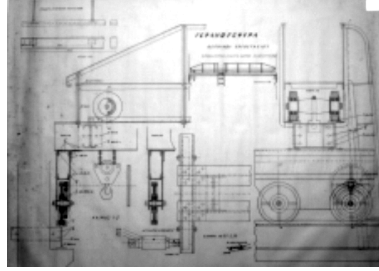
Σχ. 7. Σχέδιο φυλακίου χωροφυλακής του Γ. Η. Παπάζογλου (1936) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Εικ. 38. Το φυλάκιο χωροφυλακής από ψηλά (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Σχ. 8. Σχέδιο φυγόκεντρος αντλίας ΥΗΣ του Γ. Η. Παπάζογλου (αρχείο Γ. Παπάζογλου).

Σχ. 9. Σχέδιο γερανογέφυρας θερμοκίου εργοστασίου του Γ. Η. Παπάζογλου (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Φωτογραφία εποχής στο χώρο του ΥΗΣ (εικ. 40).

Δεν θα αναφερθώ σε άλλες εργασίες που ο μηχανικός Γεώργιος Παπάζογλου ανελάμβανε ως ελεύθερος επαγγελματίας. Πάντως πρέπει να τονίσω ότι καταμέτρησα αρκετά σχέδια στο αρχείο του, που οπωσδήποτε είναι λιγότερα από αυτά που πραγματικά παρήχθησαν από τον ίδιο. Παράδειγμα τα σχέδια ΥΗΣ όπως και το σχέδιο του αμμοσυλλέκτη ή της εκτροπής βρέθηκαν στο αρχείο της ΔΕΗ από την εταιρεία Νάσιουτζικ, αλλά όχι και στο δικό του αρχείο.

Από το 1933 και για δέκα ολόκληρα χρόνια ως το 1943 τη διεύθυνση και των δύο εργοστασίων ηλεκτρισμού ανέλαβε ο μηχανικός Γεώργιος

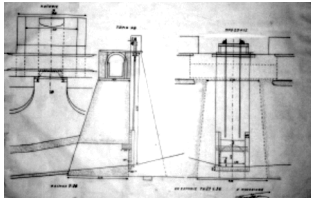

Εικ. 39. Εσωτερικό θερμοκίου εργοστασίου. Αριστερά διακρίνεται ο μηχανικός Γ. Η. Παπάζογλου. Έκτος από αριστερά διακρίνεται ο επιχειρηματίας Κ. Νάσιουτζικ (αρχείο Γ. Παπάζογλου).

Εικ. 40. Φωτογραφία στον ΥΗΣ (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

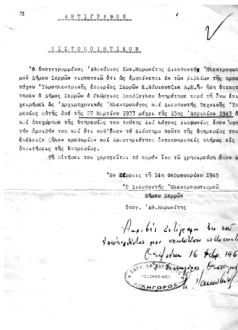
Παπάζογλου. Αυτός ήταν εκείνος που συμπλήρωσε από το 1936 με την κατασκευή αμμοσυλλέκτη, δεξαμενής φορτίσεως, και κάποιων έργων ακόμα στην περιοχή εκτροπής του φράγματος, από το 1936, για την ασφαλή λειτουργία του σταθμού (σχ. 10, εικ. 41, 42, 43).

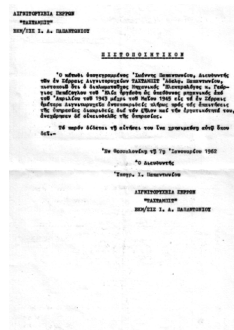
Σχ. 10. Σχέδιο θυροφράγματος Γ. Η. Παπάζογλου (1936) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Εικ. 41, 42, 43. Φωτογραφίες έργων στο φράγμα εκτροπής (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Το 1943 αποχωρεί οικειοθελώς από την εταιρεία Νάσιουτζικ (εικ. 44). Από το 1943 μέχρι το 1945 ανέλαβε στις επιχειρήσεις Λιγνιτωρυχείων Παπαντωνίου (Ταχταμπίτ) τη διάνοιξη στοών. Η μέθοδος που εφάρμοσε προκάλεσε θαυμασμό εκείνη την εποχή για την ακρίβειά της (εικ. 45).

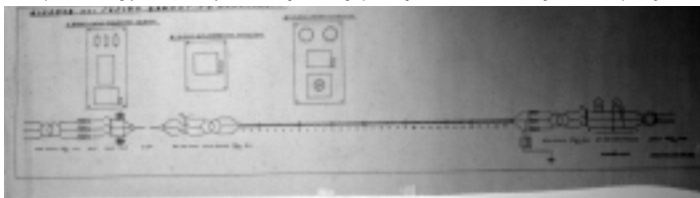

Εικ. 44. Πιστοποιητικό Δήμου Σερρών στο μηχανικό Γ. Η. Παπάζογλου για τη διεύθυνση των εργασιών Νάσιουτζικ από το 1933 έως το 1943. Εκδόθηκε το 1945 (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Εικ. 45. Πιστοποιητικό Εταιρείας Παπαντωνίου για εργασίες που εκτέλεσε ο Γ. Η. Παπάζογλου από το 1943 έως το 1945. Εκδόθηκε το 1962 (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Αξίζει να σημειωθεί ότι προηγουμένως του είχε απονεμηθεί δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, για τη στήριξη στύλων ηλεκτροφωτισμού.

Σχ. 11. Πίνακες και γενική σχηματική παράσταση. Σχέδιο Γ. Η. Παπάζογλου (1946).

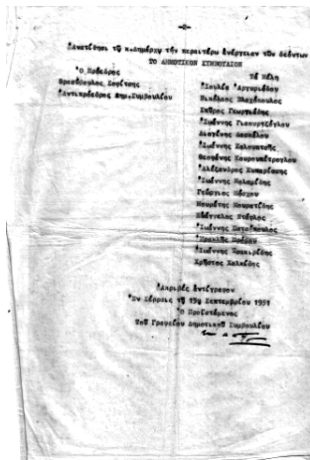
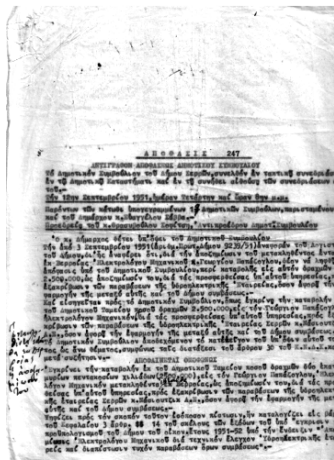

Σχ. 12. Γραμμή υψηλής τάσεως προς αντλιοστάσιο Δήμου Σερρών. Σχέδιο Γ. Η. Παπάζογλου (1946) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου)

Το 1945 ο Δήμος Σερρών θα αναλάβει την εταιρεία Νάσιουτζικ.

Μετά την απελευθέρωση των Σερρών η οικογένεια Παπάζογλου επέστρεψε στη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο από το 1946 χρονολογούνται.

Το 1951 ο Δήμος Σερρών θέλοντας να πραγματοποιήσει απογραφή των εργοστασίων Ηλεκτρισμού Νάσιουτζικ που είχε πλέον υπό τον έλεγχο του, κάλεσε (εικ. 46, 47) ως πραγματογνώμονα τον Γεώργιο Παπάζογλου που εν τω μεταξύ είχε αναλάβει τη διεύθυνση της ηλεκτρικής εταιρείας «Βέρμιον» η οποία κάλυπτε την περιοχή Βέροιας και Γιαννιτσών.

Εικ. 46, 47. Απόφαση δημοτικού συμβουλίου Σερρών να προσκαλέσει ως πραγματογνώμονα το μηχανικό Γ. Η. Παπάζογλου για καταγραφή παραβάσεων της Εταιρείας Νάσιουτζικ. (Σέρρες 1951) (αρχείο Γ. Η. Παπάζογλου).

Κυρίες και κύριοι, ήρθα στο συνέδριο με το συγκεκριμένο θέμα, πιστεύοντας ότι με τον τρόπο αυτό αποκαθιστώ το δημιουργικό πνεύμα του μηχανικού Γ. Η. Παπάζογλου και τοποθετώ με σιγουριά το όνομά του σε σχέδια δικά του από τα οποία μεταγενέστερα για άγνωστους λόγους και ανεπίτρεπτα είχε αφαιρεθεί μαζί με την πραγματική ημερομηνία.

Για τη ΔΕΗ Σερρών θα ήθελα να παρακαλέσω να διορθωθούν κάποιες παρεμβάσεις που έχουν γίνει στο χώρο του ΥΗΣ Αγίου Ιωάννη.

(1) Να αποκατασταθούν τα «σαμάρια» στη μάντρα της περιφραξης με την αφαίρεση των κεραμιδιών που έχουν τοποθετηθεί με το σύγχρονο ίσως τρόπο αλλά αλλοιώνουν την αρχική εικόνα.

(2) Το νεωτερικό πράσινο «φωσφορίζον» χρώμα των μηχανών-υδροστροβίλων, πρέπει να αντικατασταθεί με το αρχικό μαύρο χρώμα των μηχανών (όπως το βλέπουμε και στο γειτονικό μουσείο ηλεκτρισμού και ελαιοτριβείο της Ι. Μονής Τιμίου Προδρόμου).

(3) Να κρατήσουμε όλα τα παλιά προστατευτικά κιγκλιδώματα, χωρίς να επεκταθούμε σε νεώτερες προσθήκες.

ABSTRACT

ALEXANDROS G. PAPAZOGLOU

THE NASIOUJIK HYDROELECTRIC POWER STATION AND THE ENGINEER GEORGIOS I. PAPAZOGLOU

The Nasioujik hydroelectric power station was built in 1928, 500 m from the Monastery of St John the Baptist, in an environment that has been officially declared a site of outstanding natural beauty (Natura).

In 1935-6 the engineer Georgios I. Papazoglou arrived in Serres, having earned a diploma in electrical engineering from the Polytechnic of Liege. He became the director of the hydroelectric power station and of the thermal energy plant (which was also owned by Nasioujik). To improve the station's operation he proposed two very important projects: a sand filter with a capacity of 1,600 m³ and a loading tank (with a surface area of 800 m² and a capacity of 3,000 m³).

The station has had an eventful life over the past 77 years, and the Public Electricity Company regards it as a useful little hydroelectric works that will continue to function also as a museum. The Central Macedonia Inspectorate of Monuments is preparing a file so that the buildings, the projects, and the machinery can be officially declared monuments of industrial culture.

The speaker is especially proud to be presenting an unknown project that was to a great extent supplemented and improved by his father.

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ISBN: 978-960-86390-8-9